

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyaē ayōdhyākāṇḍē

॥ ēkōnaṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ ēkōnaṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

śrīrāmasya śōkēna samēṣāṃ jaḍacētanānāmayōdhyāpuryāśca
duravasthāyā varṇanaṃ rājñō daśarathasya vilāpaśca

mama tvaśvā nivṛttasya
na prāvartanta vartmani |
uṣṇamaśru vimuñcantō
rāmē samprasthitē vanam ॥ 2.59.1 ॥

ubhābhyāṃ rājaputrābhyā -
matha kṛtvāhamañjalim |
prasthitō rathamāsthāya
tadduḥkhamapi dhārayan ॥ 2.59.2 ॥

guhēna sārdhaṃ tatraiva
sthitō'smi divasān bahūn |
āśayā yadi mām rāmaḥ
punaḥ śabdāpayēditi ॥ 2.59.3 ॥

viṣayē tē mahārāja
mahāvyasanakarśitāḥ |

api vṛkṣāḥ parimlānāḥ
 sapuṣpāṅkurakōrakāḥ || 2.59.4 ||

upataptōdakā nadyaḥ
 palvalāni sarāṃsi ca |
 pariśuṣkapalāśāni
 vanānyupavanāni ca || 2.59.5 ||

na ca sarpanti sattvāni
 vyālā na pracaranti ca |
 rāmaśōkābhībhūtaṃ ta -
 nniṣkūjamabhavad vanam || 2.59.6 ||

līnapuṣkarapatrāśca
 nadyaśca kaluṣōdakāḥ |
 santaptapadmāḥ padminyō
 līnamīnavihaṅgamāḥ || 2.59.7 ||

jalajāni ca puṣpāṇi
 mālyāni sthalajāni ca |
 nātibhāntyalpagandhīni
 phalāni ca yathāpuram || 2.59.8 ||

atrōdyānāni śūnyāni
 pralīnavihagāni ca |
 na cābhirāmānārāmān
 paśyāmi manujarṣabha || 2.59.9 ||

praviśantamayōdhyāyāṃ
 na kaścidabhinandati |

narā rāmamapaśyantō
niḥśvasanti muhurmuhuh ॥ 2.59.10 ॥

dēva rājarathaṃ dṛṣṭvā
vinā rāmamihāgatam |
dūrādaśrumukhaḥ sarvō
rājamārgē gatō janaḥ ॥ 2.59.11 ॥

harmyairvimānaiḥ prāsādai -
ravēkṣya rathamāgatam |
hāhākārakṛtā nāryō
rāmādarśanakarśitāḥ ॥ 2.59.12 ॥

āyatairvimalairnētrai -
raśruvēgapariplutaiḥ |
anyōnyamabhivikṣantē -
'vyaktamārtatarāḥ striyaḥ ॥ 2.59.13 ॥

nāmitrāṇāṃ na mitrāṇā -
mudāsīnajanasya ca |
ahamārtatayā kañcid
viśēṣaṃ nōpalakṣayē ॥ 2.59.14 ॥

aprahṛṣṭamanuṣyā ca
dīnanāgaturaṅgamā |
ārtasvaraparimlānā
viniḥśvasitaniḥsvanā ॥ 2.59.15 ॥

nirānandā mahārāja
rāmapravṛājanāturā |

kausalyā putrahīnēva

ayōdhyā pratibhāti mē || 2.59.16 ||

sūtasya vacanaṃ śrutvā

vācā paramadīnayā |

bāṣpōpahatayā sūta -

midam vacanamabravīt || 2.59.17 ||

kaikēyyā viniyuktēna

pāpābhijanabhāvayā |

mayā na mantrakusālai -

rvṛddhaiḥ saha samarthitam || 2.59.18 ||

na suhrdbhirna cāmātyai -

rmantrayitvā sanaigamaiḥ |

mayāyamarthaḥ sammōhāt

strīhētōḥ sahasā kṛtaḥ || 2.59.19 ||

bhavitavyatayā nūna -

midam vā vyasanaṃ mahat |

kulasyāsyā vināśāya

prāptaṃ sūta yadṛcchayā || 2.59.20 ||

sūta yadyasti tē kiñci -

nmayāpi sukṛtaṃ kṛtam |

tvaṃ prāpayāśu māṃ rāmaṃ

prāṇāḥ santvarayanti mām || 2.59.21 ||

yadyadyāpi mamaivājñā

nivartayatu rāghavam |

na śakṣyāmi vinā rāmaṃ
 muhūrtamapi jīvitum || 2.59.22 ||

athavāpi mahābāhu -
 rgatō dūraṃ bhaviṣyati |
 māmēva rathamārōpya
 śīghraṃ rāmāya darśaya || 2.59.23 ||

vṛttadamṣṭrō mahēśvāsaḥ
 kvāsau lakṣmaṇapūrvajāḥ |
 yadi jīvāmi sādhvēnaṃ
 paśyēyaṃ sītayā saha || 2.59.24 ||

lōhitākṣaṃ mahābāhu -
 māmuktamaṇikuṇḍalam |
 rāmaṃ yadi na paśyēyaṃ
 gamiṣyāmi yamakṣayam || 2.59.25 ||

atō nu kiṃ duḥkhataṃ
 yō'hamikṣvākunandanam |
 imānavasthāmāpannō
 nēha paśyāmi rāghavam || 2.59.26 ||

hā rāma rāmānuja hā
 hā vaidēhi tapasvini |
 na māṃ jānīta duḥkhēna
 mriyamāṇamanāthavat || 2.59.27 ||

sa tēna rājā duḥkhēna
 bhṛśamarpitacētanaḥ |

avagāḍhaḥ suduṣpāraṃ
śōkasāgaramabravīt || 2.59.28 ||

rāmaśōkamahāvēgaḥ
sītāvirahapāragah |
śvasitōrmimahāvartō
bāṣpavēgajalāvilah || 2.59.29 ||

bāhuvikṣēpamīnō'sau
vikranditamahāsvanaḥ |
prakīrṇakēśaśaivālah
kaikēyīvaḍavāmukhaḥ || 2.59.30 ||

mamāśruvēgaprabhavaḥ
kubjāvākyamahāgrahaḥ |
varavēlō nṛśaṃsāyā
rāmapravṛājanāyataḥ || 2.59.31 ||

yasmin bata nimagnō'haṃ
kausalyē rāghavaṃ vinā |
dustarō jīvatā dēvi
mayāyaṃ śōkasāgaraḥ || 2.59.32 ||

aśōbhanaṃ yō'hamihādya rāghavaṃ
didṛkṣamāṇō na labhē salakṣmaṇam |
itīva rājā vilapan mahāyaśāḥ
papāta tūrṇaṃ śayanē sa mūrchitaḥ || 2.59.33 ||

iti vilapati pāṛthivē praṇaṣṭē
karuṇataraṃ dviguṇaṃ ca rāmahētōḥ |

vacanamanuniśamya tasya dēvī

bhayamagamat punarēva rāmamātā || 2.59.34 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē

ayōdhyākāṇḍē ēkōṇaṣaṣṭitamah sargaḥ ||